

1. FITXA TÈCNICA

Títol	BANYISTES AL RESCAT
Subtítol	Mantenir l'aigua neta depèn de nosaltres!
Àmbit temàtic – Subtema	Aigua i Residus
Nivell educatiu	Familiar
Nº màxim de participants	8 - 10 participants
Durada	20 minuts
OBJECTIUS	<ol style="list-style-type: none"> 1. Treballar els bons hàbits relacionats amb el consum i contaminació de l'aigua. 2. Conscienciar sobre la presència de residus sòlids a l'aigua i la problemàtica associada. 3. Conèixer la biodiversitat de la costa barcelonina.
SEQÜÈNCIA DE L'ACIVITAT	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fer rodar la ruleta per escollir una de les categories 2. Superar la prova que proposa la targeta de la categoria que hagi seleccionat la ruleta 3. Retirar el residu situat a la quadrícula de la categoria indicada del taulell 4. Reflexionar sobre els bons hàbits adquirits i els que es podrien millorar

GUIÓ DE L'EDUCADOR/A

2. ABANS DEL TALLER

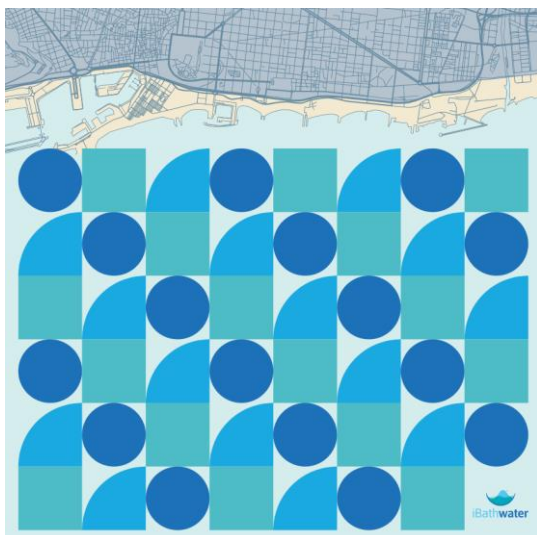
2.1. ESPAIS

Abans de rebre el grup, l'educador/a ha de muntar la lona quadriculada, fixant-la al terra en cas d'estar a la platja, i col·locar els residus distribuïts a les caselles. Es col·locaran entre 2 i 3 residus a cada casella de forma aleatòria i en algunes s'hi posarà alguna targeta d'organisme.

També haurà de muntar la ruleta en un lloc de fàcil visibilitat per a totes les persones participants, i haurà de separar les targetes de joc en 3 piles, classificant-les per cada categoria. La persona educadora s'assegurarà que entre les diverses piles de targetes hi hagi, barrejades, les targetes d'esdeveniments (positius i negatius), de manera que surtin de manera aleatòria i no previsible.

2.2. MATERIALS A PREPARAR

- Taulell de tela (*mesures NxNm*)
- Targetes de 3 categories diferents
- Targetes d'esdeveniments
- Ruleta
- Elements de residus
- Elements de biodiversitat

Taulell de tela quadriculat

Ruleta i targetes

3. DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT

Nota: La visita que es planteja en aquest guió educatiu és de màxims, per això és important que l'educador/a identifiqui els coneixements previs de les persones participants i que simplifiqui o tecnifiqui els continguts presents al guió en funció del nivell del grup que realitzi l'activitat. En cursiva es detallen les cites de l'educador/a.

3.1. MOTIVACIÓ

Temps total estimat 3 minuts

L'educador/a rep al grup inicial, es fa la presentació de l'activitat i la seva durada.

Es comença presentant l'activitat en el context de les platges i de la qualitat de l'aigua de bany.

Bon dia! Em presento, em dic XXX i avui us convido a fer una activitat diferent... Aquí davant tenim un taulell ple de quadrícules de colors, però si us fixeu bé, podreu veure-hi una imatge. Sabríeu dir de què es tracta?

Exacte! Es una vista aèria de la costa de Barcelona i el mar que hi ha al seu davant. Tenim molta sort de poder tenir platja a la mateixa ciutat. Malauradament, sovint la trobem tal i com veiem el taulell, plena de residus, sabeu d'on poden haver sortit? (la persona educadora escolta les respostes i explica breument l'origen d'aquests residus).

Vivim en una regió de clima mediterrani, amb pocs dies de pluja, però quan plou, ho pot fer de forma molt intensa. Hem de saber que l'aigua de pluja circula per les mateixes conduccions que l'aigua residual. Quan no plou, tota l'aigua residual que circula per les clavegueres arriba a les estacions depuradores, i aquesta aigua retorna al medi tractada.

Ara bé, en episodis de pluges molt intenses, tant les clavegueres com les depuradores no tenen prou capacitat per recollir el gran volum d'aigua que hi arriba, així que part de l'aigua pot arribar a sortir pels sobreeixidors de les platges, i tots els residus que hem llençat pel vàter i per terra al carrer poden arribar a l'aigua de mar.

L'educador/a pregunta si les persones participants ho han notat i presenta el projecte iBathWater.

Vosaltres heu trobat algun residu mentre us banyàveu alguna vegada?

Doncs l'Ajuntament de Barcelona i BCASA, amb l'ajuda de la Unió Europea treballen per evitar que això passi tan sovint: gràcies a la participació en el projecte europeu iBATHWATER, s'han posat uns retenidors de residus a les sortides d'aigua al mar per atrapar els residus que l'aigua de la pluja arrossega.

El projecte iBATHWATER vol reduir l'impacte sobre el medi ambient d'aquestes aigües que no es poden tractar quan hi ha episodis de pluges intenses i, així, millorar la qualitat

GUIÓ DE L'EDUCADOR/A

de les aigües de bany. Aquest projecte europeu s'ha dut a terme en dues ciutats on s'han realitzat les proves pilot: Barcelona -aigües litorals- i Berlín -aigües fluvials.

Des de l'Ajuntament de Barcelona, es duen a terme diferents accions per reduir els residus a la sorra i a l'aigua, com per exemple: la creació de platges lliures de fum per millorar l'experiència de les seves persones usuàries i la disminució de les burilles de cigarreta presents a la sorra; l'ús de gots i parament reutilitzable als bars i guinguetes de platja, i, com ja hem comentat, la col·locació de retenidors de residus a la sortida de l'aigua del clavegueram al mar.

L'educador/a convida al grup a jugar de manera col·laborativa.

Què us sembla si nosaltres, de la mateixa manera que fan les persones expertes, col·laborem per netejar el mar que tenim al nostre davant?

Creieu que podreu superar totes les proves i netejar el mar i la costa de Barcelona?

3.2. INVESTIGACIÓ

Temps total estimat 15 minuts

Entre tots i totes haurem de netejar el mar i la costa de Barcelona superant diferents reptes. Com podeu veure, el taulell que tenim davant està dividit en una quadricula que presenta tres colors diferents. Cada color fa referència a una categoria de repte diferent. Per escollir els reptes a superar, cada persona, quan sigui el seu torn, haurà de fer girar aquesta ruleta que conté 3 categories diferents.

Amb l'ajuda d'exemples, s'explica quin és el funcionament de cada categoria del joc:

- *Si cau al color **blau fluix**, haurà de representar amb **mímica** la paraula o acció que apareix a la targeta. Si la resta del grup l'endevina, podreu retirar un residu dels situats a les caselles d'aquest color.*
- *Si cau al color **blau fosc**, haurà de definir un concepte sense utilitzar **les paraules prohibides** que posi a la targeta. Si la resta endevina quina paraula ha descrit, podreu retirar un residu situat a una casella blau fosc.*
- *Si cau al color **turquesa**, llegirà una **pregunta** que haureu de respondre de manera correcta per retirar algun residu.*

L'educador/a adverteix que hi ha targetes que tenen algunes dinàmiques afegides al joc, però s'explicaran cada cop que aparegui alguna d'aquestes targetes.

Però atenció! Això no serà tan fàcil... Entre totes aquestes targetes, hi algunes sorpreses que també afectaran al mar i a la costa de Barcelona. Haurem de jugar per descobrir-ho!

Les persones participants es posaran al voltant del taulell i s'assignarà un ordre de tirada. L'educador/a dona suport a la lectura de les targetes i, en cas de no saber llegir, els hi dirà a l'orella el que han de fer.

GUIÓ DE L'EDUCADOR/A

Quan aparegui alguna nova dinàmica del joc, ho explicarà a tot el grup:

- Quan aparegui la primera targeta d'**esdeveniment negatiu**:

Aquesta és una targeta especial que representa un esdeveniment! Tot i que nosaltres fem molts esforços perquè la platja estigui neta, de vegades passen coses que fan que aquesta tasca sigui més difícil i la platja torna a quedar bruta.

La persona que ha agafat la carta llegeix el contingut de la carta.

- Quan aparegui la primera targeta d'**esdeveniment positiu**:

Aquesta és una targeta especial que representa un esdeveniment! De vegades la ciutadania uneix les seves forces per aconseguir uns espais més nets i saludables. Gràcies a aquestes accions la platja es manté més neta.

La persona que ha agafat la carta llegeix el contingut de la carta.

- Quan aparegui la primera targeta amb algun organisme representatiu de la biodiversitat de la costa barcelonina. Un cop s'ha superat la prova, s'explica que han de fer.

Aquesta targeta és especial i ens mostra una part de la platja que de vegades no coneixem, la seva biodiversitat. Encara que no ho sembli, a les nostres platges hi ha molta vida i necessita que l'aigua sigui de bona qualitat per poder viure-hi.

Segur que entre tots i totes podrem netejar tots aquests residus i fer que mica en mica, hi hagi més animals a aquesta platja!

Es retira un residu i es col·loca l'element representatiu de la biodiversitat indicat a la targeta.

L'activitat es durà a terme fins a aconseguir retirar tots els residus del taulell o fins que les persones participants hagin de marxar. En qualsevol d'ambdós casos, abans de finalitzar es realitzarà la fase d'acció-comunicació.

3.3. ACCIÓ – COMUNICACIÓ I COMIAT

Temps total estimat 2 minuts

Per tal de finalitzar l'activitat, la persona dinamitzadora farà una petita conclusió apel·lant al paper de la ciutadania perquè les platges i el mar es mantinguin netes.

Com hem vist avui, des de l'Ajuntament i BCASA es realitzen molts esforços per aconseguir que les platges i el mar estiguin en les millors condicions possibles, no solament per a les persones, sinó també per a la fauna i flora que hi viu. Ara bé, tot seria més fàcil si l'aigua que arriba a les clavegueres, procedent de les cases i els carrers estigués més neta. Com menys residus vagin a parar a l'aigua, menys probabilitats de que arribin al mar.

Així doncs, tots i totes nosaltres tenim la responsabilitat de col·laborar, com hem fet avui, per evitar que aquests residus no arribin mai al mar. Si procurem evitar llençar residus a

BANYISTES AL RESCAT. Mantenir l'aigua neta depèn de nosaltres!

GUIÓ DE L'EDUCADOR/A

l'aigua que utilitzem a casa i no llencem brossa al carrer, evitem que aquesta pugui arribar al mar en cas de pluges intenses.

Recordeu, mantenir l'aigua neta depèn de nosaltres! Em sabríeu dir què podem fer?

La persona educadora vetllarà perquè surtin els següents consells:

- No llençar res que no sigui paper higiènic pel vàter (com tovalloletes humides, bastonets de les orelles, tiretes...).
- No llençar res al terra del carrer perquè entra als embornals i, quan plou de forma intensa, arriba al mar.
- No llençar residus a la sorra de la platja, perquè a més d'embrutar-la aquets poden acabar al mar.
- Usar envasos reutilitzables i així evitar generar residus (per exemple, quan anem a la platja portar la nostra ampolla reutilitzable).

Per últim, s'agraeix la participació de les persones participants i es recullen els materials o es dona peu al següent grup participant.

4. ANNEX

4.1. CONTINGUT TARGETES

Nota: Les targetes indicades amb un asterisc (*) tindran una dinàmica de joc afegida i s'haurà de substituir un residu del taulell per l'animal que indiqui la targeta.

4.1.1. Mímica

<i>Recollir les cigarretes del terra</i>	<i>Netejar la sorra de la platja</i>
<i>Trobar-se una bossa de plàstic al mar</i>	<i>Llançar un embolcall de caramel a la paperera del carrer</i>
<i>Llençar una tovallola de WC a la paperera</i>	<i>Mocar-se i llençar el mocador a la paperera</i>
<i>Observar els peixos fent submarinisme</i>	<i>Treure els cabells del raspall</i>
<i>Ficar-se en l'aigua freda del mar</i>	<i>Buscar petxines a la platja</i>
<i>Estalviar aigua</i>	<i>Gavina volant*</i>
<i>Treure la brutícia de l'aigua</i>	<i>Cranc*</i>
<i>Fer un castell de sorra</i>	<i>Bandera vermella</i>

4.1.2. Paraules prohibides

<i>Paraula clau</i>	<i>Paraules prohibides</i>	
<i>Tovallolletes</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Paperera ▪ Aigua 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lavabo ▪ Cul
<i>Bastonets de les orelles</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Orella ▪ Cera 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pal ▪ Cotó
<i>Cabell</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pentinar ▪ Cap 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Raspall ▪ Pèl
<i>Bossa de plàstic</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Comprar ▪ Supermercat 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Medusa ▪ Blanc
<i>Cigarreta</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fumar ▪ Tabac 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fum ▪ Terra
<i>Depuradora</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Netejar ▪ Aigua 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brutícia ▪ Màquines
<i>Peixos*</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Animal ▪ Aigua 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedar ▪ Espines
<i>Lavabo</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ WC ▪ Caca 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pipi ▪ Vàter
<i>Petxines*</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Closca ▪ Platja 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Collaret ▪ Sorra
<i>Platja</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sorra ▪ Mar 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aigua ▪ Banyar-se
<i>Banyador</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Piscina ▪ Platja 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mar ▪ Roba

GUIÓ DE L'EDUCADOR/A

Tiretes	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sang ▪ Ferida 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Curar ▪ Paperera
Bandera verda	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Platja ▪ Neta 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mar ▪ Aigua
Bavosa marina (nudibranqui)*	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cargol ▪ Invertebrat 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mar ▪ Animal
Mol·luscos*	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Paella ▪ Negre 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Roca ▪ Animal
Dofí	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Animal ▪ Gris 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mar ▪ Aletes

4.1.3. Preguntes

Preguntes	Respostes
<i>On va a parar tot el que llancem pel vàter quan no plou intensament? I quan plou molt fort?</i>	<i>A les clavegueres i, després, a la depuradora Al mar</i>
<i>De quin color és la bandera de la platja que indica precaució per al bany?</i>	<i>Groga</i>
<i>A quin contenidor s'han de llançar les tiretes usades?</i>	<i>Al contenidor gris del rebuig</i>
<i>Un tap d'ampolla que llenço al carrer, pot anar a parar al mar?</i>	<i>Sí, si plou molt fort i cau per l'embornal</i>
<i>Els mocadors de paper es poden llençar pel vàter. Veritat o mentida?</i>	<i>Mentida, han d'anar a la paperera</i>
<i>Quin és l'únic material que es pot llançar pel vàter?</i>	<i>El paper de vàter</i>
<i>Qui són els responsables de que a la platja no hi hagi escombraries?</i>	<i>Tothom</i>
<i>Què s'ha de fer amb les restes de cabell que tallem o que cau?</i>	<i>Llançar-lo al contenidor gris de la rebuig</i>
<i>A les platges de Barcelona no viu cap animal. Veritat o mentida?</i>	<i>Mentida. Per exemple els pops, les estrelles de mar o les anemones.</i>
<i>Quan no plou intensament, l'aigua del vàter arriba directament al mar. Veritat o mentida?</i>	<i>Mentida, abans passa per la depuradora</i>
<i>Els bastonets de les orelles NO es poden llançar pel vàter. Veritat o mentida?</i>	<i>Veritat</i>
<i>Quantes platges hi ha a Barcelona?</i>	<i>10 platges</i>
<i>La planta marina Posidònia només creix en aigües amb bona qualitat. Veritat o mentida?</i>	<i>Veritat</i>
<i>A part de la ciutat, d'on més poden venir els residus que acaben al mar?</i>	<i>Dels vaixells</i>

GUIÓ DE L'EDUCADOR/A

<i>Els papers que llencem al terra del carrer, no poden arribar al mar. Veritat o mentida?</i>	<i>Mentida</i>
<i>A les platges de Barcelona no està permès fumar. Veritat o Mentida</i>	<i>Veritat</i>
<i>Les tovallolletes humides es desfan a l'entrar en contacte amb l'aigua. Veritat o mentida?</i>	<i>Mentida</i>

4.1.4. Esdeveniments

- **Negatius:**
  - Nit de Sant Joan: Molta gent ha fet festa a la platja i ha deixat els residus a la sorra. Part d'aquest residus acabarà a l'aigua. Afegeix 2 residus a la quadrícula.
  - Pluges torrencials: En episodis de pluges torrencials, els residus que hi ha als carrers arriben al mar (mitjançant els embornals), així com els que s'han llençat pel vàter i no han pogut ser extrets en una depuradora. Afegeix 4 residus a la quadrícula.
  - Dia amb molt vent: La ventada enlaira els residus que s'han llençat al carrer, com bosses de plàstic i acaben al mar. Afegeix 3 residus a la quadrícula.
- **Positiu:**
  - Marató de neteja: La ciutadania s'ha organitzat i ha fet la neteja de una part de la platja. Retira 4 residus de la quadrícula.
  - Brigada de neteja: Es neteja la sorra amb la màquina. Retira 2 residus de la quadrícula.
  - Campanya de neteja de la platja: Es fa una campanya de conscienciació per no deixar les cigarretes a la sorra. Retira 3 residus de la quadrícula.